

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
EUROPA DEL SEGLE XX.
SOCIETAT I CULTURA

Coordinació: Conxita Mir

Any acadèmic 2015-16

Informació general de l'assignatura

Denominació	EUROPA DEL SEGLE XX. SOCIETAT I CULTURA
Codi	100037
Semestre d'impartició	2n Q Avaluació Continuada
Caràcter	Optativa
Nombre de crèdits ECTS	6
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Coordinació	Conxita Mir
Horari de tutoria/lloc	Despatx: 2.14.2 Dimecres 11-12h
Departament/s	Història
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català
Grau/Màster	Grau en Història. Grau en Geografia i Ordenació del Territori. Grau en Història de l'art.
Horari de tutoria/lloc	Despatx: 2.14.2 Dimecres 11-12h
Adreça electrònica professor/a (s/es)	cmir@historia.udl.cat

Objectius acadèmics de l'assignatura

S'atendrà, com a objectiu principal, la comprensió dels processos de canvi esdevinguts a Europa durant el segle XX. Es prestarà especial atenció a les primeres dècades del segle, antecedents de la II Guerra Mundial i als períodes posteriors a aquesta fins aproximar-nos als nostres dies. Es contemplaran de manera global aspectes econòmics, polítics, socials i culturals, en un programa que es desenvoluparà seguint una seqüència cronològica en la qual el domini per part de l'alumnat de les variables espai i temps constitueix una fita a assolir a l'hora de pensar històricament Europa. Aquesta assignatura està pensada, donat el seu caràcter optatiu i complementari, per aprofundir alguns aspectes generals que considerem claus per a la comprensió de la contemporaneïtat europea.

Competències

Competències	objectius formatius
C1: Coneixement dels principals conceptes propis de l'estudi de la història contemporània.	O1: Aprendre, treballar i utilitzar conceptes clau.
C2: Coneixement de fets, processos i canvis clau en la història contemporània.	O2: Aprendre a analitzar fets singulars i processos a curt i llarg termini en les societats humanes del passat.
C3: Capacitar l'alumnat per a relacionar críticament diversos processos històrics.	O3: Reflexionar a l'entorn del passat per a entendre la configuració de les societats humanes actuals.
C4: Capacitació per a comparar fets, processos i canvis entre les diferents societats humanes del passat.	O4: Aprofundir en els aspectes diferenciadors a nivell individual i col·lectiu que configuren les desigualtats socials, econòmiques, de gènere i culturals i les seves característiques comunes de forma transversal.
C5: Coneixements bibliogràfics d'història contemporània	O5: Aprendre i dominar la bibliografia i el seu accés
C6: Capacitació per a desenvolupar tasques d'aprenentatge en entorns virtuals acadèmics	O6: Aprendre l'ús de les noves tecnologies

Continguts fonamentals de l'assignatura

- I.- L'herència del segle XIX
- II.- La societat europea en transició cap al segle XX
- III.- Imperis, nacions i minories
- IV.- Guerra i revolució: la fi de la vella Europa
- V.- D'una guerra a l'altra: 1919-1939
- VI.- Els imperis feixistes
- VII.- La Segona Guerra Mundial
- VIII.- La postguerra
- IX.- Europa en "guerra freda"
- X.- La construcció d'una nova consciència europea
- XI.- Distensió i confrontació: de la societat del benestar a la crisi del socialisme a l'Europa de l'Est
- XII.- 1989: la fi del vell ordre
- XIII.- A propòsit d'una memòria europea contemporània

Eixos metodològics de l'assignatura

activitat	CODIFICACIÓ / descripció / tipologia TPD	O*	G*	HP*	HNP*
Classe magistral (M)	Segons temari adjunt	O1, O2, O3, O4, O5	1	56	53
Seminaris (S)					
Pràctiques (P)	Pràctiques d'aula programades: anàlisi de documentació		1		20
Treballs (T)	Lectures, exposicions, debats o comentaris previament programats	O1, O2, O3, O4, O5, O6	1		20.5
Tutories (Tut)	Tutories programades a T	O1, O5	1	2	
Altres (AA)					
Avaluació (AV)	Examen	O1, O2, O3, O4, O5	1	6	20
TOTAL				64	123,5

Sistema d'avaluació

mecanismes d'avaluació	codificació / descripció-criteris / tipologia TPD	observacions	O*	Activitat	%*
Assistència i participació (As)	Assistència a classe, a pràctiques d'aula i tutories presencials	Assistència preceptiva	01,05	Totes les presencials	20%
Taller d'avaluació (TA) (Examen)	Prova escrita.	Prova escrita sobre continguts i materials treballats	01,02,03	Prova escrita	50%
Informe (In) / Treballs (T)	Participació activa	Anàlisi dels materials, complementaris treballats a l'aula	01, 02, 03, 04,05	Informes de Lectura exposicions, debats, comentaris, etc.	30%
TOTAL					100

Bibliografia i recursos d'informació

Aquesta bibliografia és orientativa. Cada bloc temàtic s'ampliarà d'acord amb el contingut del programa desenvolupat.

BIBLIOGRAFIA: OBRES INSTRUMENTALS

ARÓSTEGUI, J.: *La investigación histórica: teoría y método*. Barcelona, Crítica, 1995.

BERNARDI, A De, GUARRACINO, S.: *Diccionario de Historia*, Madrid, Anaya&Mario, 1993.

CAPARRÓS LERA, J. M.: *100 películas sobre Historia Contemporánea*. Madrid, Alianza, 1997.

CARRERAS, A. (Coordinador) : *Estadísticas históricas de España. Siglos XIX y XX. Madrid, Fundación Banco Exterior*, 1989.

COOK, CH., y STEVENSON, J.: *Guía de historia contemporánea de Europa*, Alianza, Madrid, 1994.

CROMPTON, T.: *Cronología Interdisciplinar. Historia-Literatura-Arte-Ideas políticas y económicas-Ciencia y Técnica*, Globo, Madrid, 1993.

Diccionario de Historia de los países del mundo, Barcelona, Salvat, 1999

EGIDO LEON, A.: *La historia contemporánea en la práctica (Textos escritos y orales, maps, imágenes y gráficos comentados)*, Editorial Centro de Estudios Ramón Areces, Madrid, 1996

LÓPEZ ALONSO, José M^a.: *Diccionario de historia y política del siglo XX*. Madrid, Tecnos, 2001.

LÓPEZ CRIADO, Fidel.: *Europa a través de la literatura, el cine y los medios de comunicación social*, Audavira Editora, La Coruña, 2012

LÓPEZ-DAVALILLO LARREA, J.: *Atlas histórico de España y Portugal. Desde el paleolítico hasta el siglo XX*. Madrid, Síntesis, 1999.

MESTRE I CAMPI, J. (Dir) : *Cronología d'història del món*, Edicions 62, Barcelona, 1999.

MORADIELLOS, E.: *El oficio de historiador*. Madrid, Siglo XXI, 1994.

MORENO, SECO, M. : *Las imágenes de la persuasión. Materiales gráficos para la enseñanza de la Historia Contemporánea*, Universidad de Alicante, 2000

SÁNCHEZ DE MADARIAGA, E.: *Conceptos fundamentales de historia*. Madrid, Alianza, 1998.

SOGUEES, Marie-Loup y Helena Pérez Gallardo : *Diccionario de historia de la fotografía*. Madrid, Cátedra, 2003.

OBRES GENERALS I INTRODUCTORIES

AMBROSIUS, G. ; HUBBARD W.H.: *Historia social y económica de Europa en el siglo XX*. Alianza. Madrid, 1992.

ARACIL, R.; OLIVER, J.; SEGURA, A.: *El mundo actual. De la Segunda Guerra Mundial a nuestros días*. Barcelona, Edicions UB, 1998.

ARENDR, H.: *Los orígenes del totalitarismo*, Madrid, Taurus, 1974 (or., 1951, reed. 2001).

ARIÈS, P. i G. DUBY (dir.): *Historia de la vida privada*. Taurus. Madrid, 1989, vol. 4 i 5.

ASH, T.G.; : *Historia del presente. Ensayos, retratos y crónicas de la Europa de los 90*. Tusquets. Barcelona, 1999.

- BOCK, Gisela: *La mujer en la historia de Europa*, Crítica, Barcelona, 2001.
- BRUGMANS, Henri: *La idea de Europa (1920-1970)*, Editorial Moneda y Crédito, Madrid, 1972.
- BRENZ, G.: *Europa después de la Segunda Guerra Mundial. Historia Universal*. Madrid, Siglo XXI, 1986.
- BRIGGS, A., Y CLAVIN, P.: *Historia Contemporánea de Europa, 1789 –1989*, Crítica, Barcelona, 1997
- BULLOCH, Alan : *Hitler y Stalin. Vidas paralelas*, Barcelona, Plaza & Janés, 1994
- BRUNETEAU, B.: *El siglo de los genocidios. Violencias, masacres y procesos genocidas desde Armenia a Ruanda*, Madrid, Alianza, 2006.
- BURLEIGH, M.: *Causas sagradas. Religión y política en Europa. De la Primera Guerra Mundial al terrorismo islamista*. Taurus. Madrid, 2006.
- CABRERA, M.; JULIÁ, S.; MARTÍN ACEÑA, P. (comp.): *Europa 1945-1990*. Editorial Pablo Iglesias. Madrid, 1992.
- CARR, Edward H. :*La revolución Rusa: de Lenin a Satain, 1917-1929*, Madrid, Alianza Editorial, 2002.
- CASANOVA, J.(Coord.): *Guerras civiles en el siglo XX*, Madrid, Fundación Pablo Iglesias, 2001.
- CASANOVA. J.: *Europa contra Europa. 1914-1945*, Crítica, Barcelona, 2011
- CHURCHILL, W.: *Memorias de la Segunda Guerra Mundial*. Barcelona, Orbis, 1989.
- COLLOTI, E.: *La Alemania Nazi. Desde la República de Weimar Hasta la Caída del Reich Hitleriano*. Madrid, Alianza, 1987.
- CORNWELL, J.: *Los científicos de Hitler. Ciencia, guerra y el pacto con el diablo*. Barcelona, Paidós, 2005.
- CROSBY Alfred. W.: *Imperialismo ecológico. La expansión biológica de Europa. 900-1900*, Crítica, Barcelona, 1988.
- DE FELICE Renzo, *Mussolini il fascista: I. La conquista del potere, 1921-1925, i Mussolini il fascista II: L'organizzationedello stato fascista, 1925-1929*, Turín, Eunaidi, 1966-1968.
- DELMAS, C.: *El Pacto de Varsovia*. Madrid, Siglo XXI, 1985.
- DUROSELLE, J.B. : *Història Universal Contemporània. Les relacions internacionals. volum II (1918-1945)*, Edicions Universitàries Catalanes, Barcelona, 1982.
- FERRERO, M.D.: *La Revolución Húngara de 1956. El despertar democrático de Europa del Este*. Universidad de Huelva. Huelva, 2002.
- FINKELSTEIN, N.G.: *La industria del Holocausto. Reflexiones sobre la explotación del sufrimiento judío*. Madrid, Siglo xxi, 2002 (2000).
- FIGUES, OrlaNDO : *La Revolución Rusa, 1891-1924*, Barcelona,Edhasa, 2000.
- FONTANA, J.: *Europa ante el espejo*. Crítica. Barcelona, 1994.
- FREVET, U. i H.G. HAUPT (ed.) : *El Hombre del siglo XX*. Alianza. Madrid, 2002.
- FUCHS, E.: *Historia ilustrada de la moral sexual. 3. La época burguesa*. Alianza Editorial. Madrid, 1996.
- FULBROOK, M. (ed.) : *Europa desde 1945*. Crítica. Barcelona, 2002.
- FUSEL, P. : *La Gran Guerra y la memoria moderna*, Madrid Tuner, 2006.
- GAILLARD, Jean Michel, ROWLEY, Anthony, *Europa: historia de un continente desde 1850 hasta nuestro días*, Madrid, Alianza, 1999.
- GALLEGO, F.: *De Munich a Auschwitz. Una historia del nazismo, 1919-1945*. Barcelona, Plaza & Janés, 2001.

Todos los hombres del Führer. La élite del nacionalsocialismo 1919-1945, Barcelona, Debolsillo, 2008.

GELLATELY, R.: *No sólo Hitler. La Alemania nazi entre la coacción y el consenso*, Barcelona, Crítica, 2002.

GENTILE, E.: *La via italiana al totalitarismo. Partido y Estado en el régimen fascista*, Buenos Aires, Siglo XXI, 2005 (2001)

El culto del Littorio. La sacralización de la política en la Italia fascista, Madrid, siglo XXI, 2007.

GOLDHAGEN, D.J.: *Los verdugos voluntarios de Hitler. Los alemanes corrientes y el Holocausto*, Madrid, Taurus, 1997.

GROSS, J.T.: *Vecinos. El exterminio de la comunidad judía de Jedwabne*. Barcelona, Crítica, 2002.

HILBERG, R.: *La destrucción de los judíos europeos*, Madrid, Akal, 2005 (1961).

HOBBSAWN, E.J., *Historia del siglo XX: 1914-1991*, Crítica, Barcelona, 2001.

HOBBSAWN, E.J., *La era del imperio, 1875-1914*, Labor, Barcelona, 1989.

HOBBSAWN, E.J., *Naciones y nacionalismo desde 1780*, Crítica, Barcelona, 1991

JACKSON, G.: *Europa, 1900-1945*. Crítica. Barcelona, 2003.

JOHNSON, PAUL : *Tiempos modernos. La Hª del siglo XX desde 1917 hasta la década de los 80*, Vergara, ed. Buenos Aires, 1988

JOLL, J. : *Historia de Europa desde 1870*, Alianza universidad, Madrid, 1976.

JUDD, T.: *Posguerra. Una historia de Europa desde 1945*. Taurus. Madrid, 2006.

Sobre el olvidado siglo XX, Madrid, Taurus, 2008

JUDD, Tony. : *Pensar el siglo XX*. Amb Timothy Snyder. La Magrana, Barcelona, 2012.

KOLKO, G.: *El siglo de las guerras. Política, conflictos y sociedad desde 1914*. Barcelona, Paidós, 2005.

KERSHAW, I.: *Hitler, 1889-1936*. Barcelona, Península, 1999.

KOLKO, G.: *El siglo de las guerras. Política, conflictos y sociedad desde 1914*. Barcelona, Paidós, 2005.

MAMMARELLA, Giuseppe: *Historia de Europa Contemporánea (1945-1990)*, Ariel, Barcelona, 1990.

MATE, R.: *Memoria de Auschwitz. Actualidad moral y política*. Madrid, Trota, 2003.

MAYER, Arno J.: *La persistencia del antiguo Régimen*, Alianza Universidad, Madrid, 1984.

MAZOWER, Mark : *La Europa Negra. Desde la Gran guerra hasta la caída del comunismo*, Ediciones B., Barcelona, 2001.

MAMMARELLA, Giuseppe: *Historia de Europa Contemporánea (1945-1990)*, Ariel, Barcelona, 1990.

MOSSE, G.L. : *La nacionalización de las masas*, Marcial Pons, Madrid, 2007.

NETZ, Reviel, *Una ecología de la modernidad. alambre de púas*, Clave intelectual, Eudeba Editorial. Madrid, 2015

NUÑEZ SEIXAS, X.M. : *Imperios de muerte. La guerra germano-soviética, 1941-1945*, Madrid, Alianza, 2007.

OVERY, R.: *Dictadores. La Alemania de Hitler y la Unión Soviética de Stalin*, Barcelona, Tusquets, 2006.

EREIRA, Juan Carlos : *Historia de las relaciones internacionales contemporáneas*, Ariel, Barcelona, 2001

- PIERRE, M.: 1910-1920. *De la Belle époque a la Gran Guerra*, Claves, Barcelona, 2000
- PROCACI, Giuliano: *Historia general del siglo XX*, Crítica, Barcelona, 2007.
- PAXTON, R.O.: *Anatomía del fascismo*. Barcelona, Península, 2005.
- POUNDS, N.J.G.: *Geografía Històrica d'Europa*, Crítica, Barcelona, 2000
- PROCACCI, G.: *Historia General del siglo XX*, Crítica, Barcelona, 2000
- RIESTLAND, David: *Bandera roja: historia política y cultural del comunismo*, Crítica, Barcelona, 2010
- SASSOON, Donald: *Cultura. El patrimonio común de los europeos*, Crítica, Barcelona, 2006.
- SEBAG-MONTEFIORI, Simon : *Stalin. La corte del Zar Rojo*. Barcelona, Crítica, 2008.
- SERVICE, Robert: *Camaradas. Breve historia del comunismo*, Barcelona, Ediciones B, 2009.
- SERVICE, R.: *Historia de Rusia en el siglo XX*, Ed. Crítica, Barcelona, 2000
- SCHAUB, Jean-Frédéric: *¿Tiene Europa una historia?*. Akal. Madrid, 2013.
- STERN, Fritz: *Occident al segle XX. Autodestrucció i reconstrucció, triomf i deliri*, Barcelona, Arcàdia, 2009.
- STONE, N.: *La Europa transformada, 1878-1919*, Madrid, -siglo XXI, 1985.
- TAIBO, C.: *Crisis y cambio en la Europa del Este*. Alianza Editorial. Madrid, 1995.
- TERNON : Yves, *El Estado criminal. Los genocidios en el siglo XX*, Barcelona, Península, 1995.
- THÉBAUD, F. (dir.): *Historia de las mujeres. El siglo XX*. Taurus. Madrid, 1993, vol. 5.
- TODOROV, T.: *Memoria del mal, tentación del bien. Indignación sobre el siglo XX*. Barcelona, Península, 2004.
- TRAVERZO Enzo : *A sangre y fuego. De la guerra civil europea, 1914-1945*, Valencia, Publicaciones de la Universidad de Valencia, 2009.
- VILLANI, P. : *La edad Contemporánea, 1800-1914 y 1914-1945*, Ariel, Barcelona, 1996-1997.
- VILLARES, R., BAHAMONDE, A.: *El mundo contemporáneo, Siglos XIX y XX*, Taurus, Madrid, 2001
- VINEN, R. : *Europa en fragmentos. Historia del viejo continente en el siglo XX*, Barcelona, Península, 2002
- WASSERTEIN, Bernard : *Barbarismo y civilización, Una historia de la Europa de nuestro tiempo*, Barcelona, Ariel, 2010.
- WATSON, Peter. *Historia intelectual del siglo XX*, Crítica, Barcelona, 2002.
- ZAMAGNI, Vera, *Historia económica de la Europa Contemporánea*, Crítica, Barcelona, 2001.

ALGUNES PÀGINES D'INTERNET:

- Artehistoria.com: <http://www.artehistoria.com/>.
- Histodidáctica: <http://www.ub.edu/histodidactica/>
- Hispania Nova. Revista de Historia Contemporánea: <http://hispanianova.rediris.es/>.
- Le Drapeau Rouge. Cantos revolucionarios: <http://drapeaurouge.free.fr/>.
- Musee d'Orsay: <http://www.musee-orsay.fr>.
- Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía: <http://museoreinasofia.mcu.es/>.

Personajes históricos: <http://www.utopiaverde.org/historia/personajes/principal.html>

Revolución soviética: <http://www.marxists.org/history/ussr/revolution/>

Museum of modern art –Tate Modern–: <http://www.tate.org.uk/>.

The Daguerrian Society: <http://www.daguerre.org/>.

WHITE, Mattew. Historical Atlas of the Twentieth Century: <http://users.erols.com/mwhite28/20centry.htm>.